

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe 1 lună . 2 «

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
apoiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Iarăș organizarea.

În preajma conferenței naționale, confratele dela Budapesta se ocupă din nou cu organizarea partidului în primul său de Vineri, precum am amintit deja în nr. nostru trecut. »Lupta« constată, că avem totuși o organizare de partid, încă din era pasivistă.

»Multele tângiri din dreapta și din stânga, că nu am avea de loc organizație, sunt efluxul unui pesimism, care s'a putut naște numai în urma nesuficienței cunoștințe de cauză, ori a unui dor prea neastâmpărat după succese mari politice. Pentru că în realitate avem o organizație de partid, care deși nu este perfectă, dar totuși dispune de forță reală. Fără de această organizație nu ar fi fost posibil în timpul pasivității manifestațiile puternice ale partidului național. Oricare ar fi părerea cuiva asupra politicii pasiviste, un lucru va trebui tot omul cu judecată dreaptă să admită, că anume mișcarea memorandistă nu s'ar fi putut provoca și susține la înaltul nivel politic, la care incontestabil s'a susținut, fără de o bună organizație a partidului nostru național.

Fără a fi pesimiști și fără a ne munci vre-un dor prea neastâmpărat după succese mari politice, nu putem numi organizație organizarea partidului nici acum, cu atât mai puțin în era pasivistă. Dacă manifestațiile naționale cu prilejul memorandumului au fost puternice, ele nu pot fi atribuite nici decum organizației — care nu există — a partidului. Manifestația aceasta grandioasă în întregul ei a fost efluxul sentimentului național al neamului, nu rezultatul organizării partidului. Iar acest sentiment a

fost deșteptat prin presa noastră și continuat prin factorii noștri culturali și politici. Ce fel de organizare era aceea, când românii pasiviști votau pentru candidații kosuthiști și guvernamentali, fără a mai aminti alte abuzuri ale disciplinei și cinstei de partid ?!

Nu-i bine să înfrumșetăm lucrurile, căci această înfrumșetare se răsună tot în capul nostru.

Confratele continuă :

»Trecerea dela pasivitate la politica activistă cât și rezultatele alegerilor sunt deasemenea dovezi nerăsturnabile pentru afirmarea noastră de mai sus. Un partid lipsit de organizație nu ar fi putut presta atât de subț, așa zicând de azi pe mâine, ceea ce a prestat partidul național român când cu trecerea la activitate.

Nouă ni-se pare însă, că dovezile de mai sus nu sunt atât de nerăsturnabile, ca susținătoare ale afirmării, că am avut și avem organizație. Curentul activist s'a ivit după ce împrejurările, externe cât și interne, l-au impus. Partidul a făcut începutul ? Și-apoi cele 8 mandate obținute la alegerile generale au fost rezultatul organizării și a disciplinei de partid ? Iar mandatele de azi nu s'au câștigat tocmai de azi pe mâine, și de am fi avut organizare cât de primitivă, cel puțin câștigul moral ar fi fost mai strălucit și demnitatea ne ar fi fost mai cu prisosință salvată. Insufletețea și sentimentul, stimulate de presă și de adunările populare, au făcut să triumfe steagul nostru în 15 cercuri. Dacă avem organizație, de ce s'a pierdut al 15-lea

mandat, după ce fusese câștigat cu 1000 voturi majoritate ! ?

Confratele însă face concesii mai la vale :

»Chiar în urma experiențelor câștigate în anii din urmă trebuie însă să ne dăm seamă și să constatăm, că organizația noastră actuală e învechită. A fost suficientă și pe deplin corespunzătoare, cât timp tactica politicii noastre se mișca în cadrele pasivității (! ?). Intrați însă odată pe tărâmul luptei politice activiste va trebui să ne perfecționăm organizația, să o aprofundăm, să o estindem, să-i dăm forme precise, moderne.

Cât de corespunzătoare a fost »organizația« partidului în cadrele pasivității o știm cu toții. Și a fi azi împăcat cu ea înseamnă a nesocoti unul din motivele, cari legitimau în fața pasiviștilor activitatea parlamentară. Confratele nostru are nevoie însă de a ajunge la modernizarea organizației și de aceea — pentru cerințele stilistice — afirmă lucruri, pe cari de sigur nu le crede. Voiește să afirme și dânsul, că da, e nevoie, dar nu de organizare, căci aceasta există, ci numai de perfecționarea, de aprofundarea, de estinderea, de precizarea și de modernizarea ei. Și după toate aceste atribuții, cari trebuiesc câștigate pentru sârmana organizare, nu se rușinează ea oare că i-se dă acest frumos nume ! ?

Știe și confratele foarte bine, că ne lipsește — cu foarte puține excepții — cu desăvârșire organizarea. Afirmă totuși, că ea există, poate numai pentru motivul, că noi am zis mai de mult, că nu există.

Dar să mergem mai departe.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Dela Roma la Neapol.

— Pe mare. —

Note de Pompiliu Robescu.

Încă două-trei minute și »Lampo« — Fulgerul — va părăsi Porto d'Anzio. Căpitanul, de pe puntea de comandă, se uită nerăbdător la ceasornic, un matelot aleargă dela pupă spre centrul vaporului, mașina vibrează colo în fundul vasului par'că nerăbdătoare și ea de a-și mișca muschii de oțel încordați de așteptare; apoi o comandă scurtă și puntea care ne unea cu pământul scâțâi greoi trasă la cheu.

— Pronti ! strigă un glas dela pupă.

Căpitanul apucă semnalul de comandă pe care-l împinge înainte, un clopot ce aude sunând înfundat jos la mașini, apa clocotește la pupă frământată de mișcările elicei, un put alb de vapor își țâșnește dela proră albind suprafața mării și »Lampo« se leagănă nehotărât, mișcându-se. »Indietro« marchează semnalul căpitanului. Timonierul sucește roata cârmei care bate apa spumată de elice și pleacă vaporul într-o parte. »Avanti«; mașina se oprește o clipă apoi își reia mișcările, suflând scurt, pe când vasul se clatină descriind mișcări lente la dreapta sau la stânga în manevra pornirei. Timonierul trage cu putere roata cârmei, clopotul căpitanului sună iar înfundat »avanti«, și iată vârful piroscifului că începe să descrie o curbă largă, într-o mișcare lină și grațioasă, îndreptându-se spre miazăzi.

Mașina pufuie din ce în ce mai grăbită, vasul tresaltă ușor și urmează liniștit curba ce i-o imprimă timonierul al cărui brațe vânjoase țin cu putere roata.

În tresărituri de abia simțite vaporul se învârteste într'un cerc larg, dar așa de lin că par'că el ar sta pe loc iar marea, cu portul, cu bărcile mari și negre de pescari ce stau grămadite în linie dreaptă una lângă alta și ale căror multe frânghii par o pânză de păianjin, enormă și încurcată, cu casele orașului s'ar învârti în jurul lui, într-o mișcare lentă.

Toți cei doisprezece voiajori, sunt pe covertă. Anzio se depărtează din ce în ce, carele lui se micșorează în razele vii ale soarelui, sutele de cabine de pe plaje se văd din ce în ce mai mici, ca niște jucării de carton albe, galbene și roșii, presărate pe nisipul blond al țărmului; doar farul, pus pe înălțimea unei stânci ce iese mult în mare, își păstrează contururile lui dure de cărmidă roșie în tot ansamblul ce se extindează din ce în ce în depărtare.

Mașina pompează cu regularitate, vaporul are trepidațiuni scurte și ritmice, se leagănă și fuge, fuge țâind apele albastre ale Mediteranei cari foșnesc sbătându-se de coastele lui, în spuma albă a valurilor spintecate.

Și aproape de Anzio de care-l desparte un petec de pământ, iată Nettuno, un șir de case zidite pe țărmul stâncos al mării, azi un mic orașel mort aproape, altădată locu de vilegiatură al împăraților romani, unde vilele lor se întreceau prin bogăție și splendoare. Famosul Neron a avut și aci o vilă grandioasă, construită cu atât aur și cu atâtea opere de artă, că secole

întregi s'a vorbit de minunea aceasta ca de o poveste; astăzi ruine pierdute mai spun de zidăria care trona la țărmul lucioasei Mediterane acum două mii de ani aproape, și doar caprițioasa mare, în loviturile continue ale valurilor, dă din când în când la iveală câte o surpriză. Așa a făcut cu ultima statuie: bătând mereu în malul nalt a produs o surpare de pământ și acolo apărură o statuie, o sacerdotăse greacă, o operă de mare valoare din primul secol, găsită aproape intactă și pe care guvernul italian a plătit-o proprietarului locului, prințului Aldobrandini, o jumătate de milion de lire italiene. Și nu pentru prima oară albastru mare a făcut asemenea descoperire aci, mai sunt și alte statui cari se admiră în muzeele Italiei și străinătății, grație ei; dar ce o fi mai ascunzând pământul nostru și ce surprize artistice va mai da marea aceasta ?

Dar pirosciful alunecă mereu, Nettuno a rămas în urmă mic cât o miniatură, țărmul Italiei se prelungește în jos ca o dungă neagră peste care, departe, departe, un lanț de munți pare un nor fumuriu, pierdut. În dreapta se deschide nemărginitul câmp de ape, o întindere sticloasă, albastră ca o piatră de azurită colosală, pe care valuri puțin nalte o pătează cu umbre de dungă negricioase, sub razele soarelui care din ce în ce se ridică într-o lumină orbitoare. Și dincolo de linia orizontului ce mărginește apa despărțind-o de cer printr'o dungă închisă, într'o depărtare pe care d'abia o poți prinde cu gândul, trebuie să fie Spania, splendida și bruna Spanie, cu coastele ei încrețite, cu ruinele castelurilor ei maure, cu ochii ei negrii și catifeleți...

»Comitetul național, cât și clubul parlamentar are datorința de a lua inițiativa și de a da direcția întregii organizări. Este însă imposibil a pretinde, ca să se organizeze comiteul și clubul, în regulă partid național afară, în provincă.

Atâta am pretins și noi: *inițiativa*. Direcția se înțelege dela sine. Cine a pretins și cine pretinde ca un partid de milioane să-l organizeze 14, ori 20 de oameni?

»Nici masselor — continuă »Lupta« — nici singuraticilor nu li-se putea impune o organizație, a cărei lipsă nu o simțesc. Căci cadrele și dimensiunile organizației unui partid denotă stadiul evoluției sociale la care au ajuns aderenții săi. Din cauza aceasta este datorința fiecărui fruntaș român de a lua în mână organizarea partidului în cercul său de activitate.

Nime nu poate contesta, că poporul nostru nu simțeste lipsa organizării. Conducătorilor din provincie însă le lipsește tocmai forța de inițiativă, lucru, care în cazul de față se justifică perfect, căci »comitetul național, cât și clubul parlamentar au datorința de a lua inițiativa și de a da direcția întregii organizări«. Iar cât pentru evoluția socială, atunci ar trebui să mai așteptăm câteva veacuri cu organizarea. *Doar tocmai aici zace importanța școlii politice și sociale, pe care suntem datori s'o facem: accelerarea evoluției noastre etnice prin organizare politică și culturală.* Ar însemna a nu înțelege rostul promovării noastre sociale, dacă am aștepta până ce cadrele și dimensiunile organizației partidului ar fi urmarea directă și nemijlocită a stadiului evoluției noastre sociale. Atunci ar trebui pur și simplu să abzicem de orice propagandă și de stimularea oricărei însuflețiri. Atunci nici comitetul național, nici clubul parlamentar n'ar mai avea ce inițiază și ce direcționează, căci »evoluția socială nu primește cadrele de organizare impuse«. Până nu probezi însă nu știi. Iar importanța creșterii, educației, școlii este doară atât de necontestată.

»Inițiativa generală da, — accentuiază confra-

tele din nou — trebuie să vină din sus. Iar executiva și evoluția firească a organizării trebuie să fie un rezultat al inițiativei din jos. Și oare nu oferă un câmp mai larg pentru împlinirea datorinței naționale și pentru validitatea ambiției individuale a celor buni dintre fruntașii noștri, organizarea unui comitat, unui cerc electoral ori a unei comune, decât sterila luptă parlamentară? Oare organizarea unui sat nu este o faptă mai mare și mai importantă națională decât cel mai strălucit discurs parlamentar?»

Stăm în fața duor inițiative: din sus și din jos. Dar oare care să fie cea dintâi? Nouă ni se pare, că nu e nevoie de două. E foarte suficientă și numai una: *cea de sus*. Căci pe urmă ne-am trezi iar unde suntem.

Iar ce privește organizarea unui sat pe deoparte, și sterilitatea luptei parlamentare pe de alta, »Lupta« comite o mare greșală atât în contul propriu, ca organ autorizat, cât și în detrimentul adevărului și al luptei naționale. Oare organizarea partidului nu se pretinde tocmai pentru ducerea la liman a luptei noastre politice în comitate și în parlament!?

Pentru a complectă cităm și sfârșitul articolului:

»Precum am amintit la început, astăzi se discută mult chestia organizării partidului nostru. Este de regretat însă, că până acuma discuția aceasta nu a găsit nicăiri echou în vre-o faptă, care desigur ar fi urmată, fără amânare, de alte fapte. (Asta tocmai pentru-că se așteaptă inițiativa de sus. N. »Trib.«) Credem anume, că îndată ce d. e. în cercul Beiușului ori în comuna cutare din comitatul Sibiiului s'ar constitui partidul național, exemplul faptei date va da imbold puternic fruntașilor din alte părți ale țării ca și ei să urmeze pe aceeaș cale. Și atunci, când am fi apoi organizați după multă muncă și trudă, partidul nostru nu ar mai fi expus rușinei, ce l-a ajuns de câteva ori când într-o chestie de interes obștesc chestii de natură locală și personală pe de o parte, pe de altă parte un exces de delicatețe a comitetului și clubului partidului nostru, au pricinuit încurcături cari s'ar fi putut evita. (Care va să zică avem organizare, numai cât ea trebuie modernizată. N. »Trib.«)

»Avem exemple destule, cari ne dovedesc că fără o bună organizație comitatensă nici cercurile

electorale nu se pot organiza.« (Tot așa de bine putem întoarce fraza. N. »Trib.«)

»Să învățăm deci din pățaniile de până acum și în loc de-a discuta chestia organizării, să ne apucăm în fine de muncă, să ne dovedim iubirea de neam prin fapte, nu numai tot prin vorbe.« De perfect acord.

Darea de seamă a dlui Iuliu Maniu. Valoarea deputat al Vințului-de-jos dl Iuliu Maniu, după cum aflăm va începe șirul dărilor de seamă înaintea alegătorilor săi, Duminică la 11 c. în Vințului-de-jos.

Intru maghiarizarea Bihorului. Ministrul cultelor, Apponyi, a înștiințat administrația comitatului Bihor că va înființa nouă școli de stat în comitate.

Pentru clădirea școlii de stat din Marcizháza, ministrul a ales suma de 15.467 de cor. De asemenea vor primi școala civilă și cea primară de stat din Beiuș pentru cheltuieli de clădire un ajutor de 291.754 de cor. La mai multe școli primare de stat ministrul a înființat câte un nou post de învățător, ca la F.-Vásárhely, Aleșd și la Feketebátor. Alte patru nouă școli de stat se vor înființa cu 1 Sept. la Beznea, Borostelek, Buteni și Sárszeg.

Aceste școli ungurești, împreună cu »Lumina« lui Kossuth vor răspândi pe bani românești — întunecul între românii din Bihor!

Idilul coaliționist. Ziarul oficios al partidului kossuthist face aspre imputări celor din partidele 67-iste pentru munca lor subversivă împotriva celui partid. Trăiască pacea coaliționistă.

Învățătorii sași — patrioți. Adunarea învățătorilor sași ținută zilele trecute la Bistrița a hotărât să ceară statului ajutor pe seama acelor învățători, cari neștiind bine ungurește vor face călătorii de studii pe la școlile de stat din ținuturile ungurești. Va să zică învățătorii sași se conformează politicii deputaților lor. Cine va mai îndrăzni să-i insulte pe sași, făcându-i pangermaniști?...

Ce o fi acolo? Ce frumuseți de basme or fi dincolo de orizont? Ce lăune de visuri s'o fi deschizând pe pământul celand spaniol, în care sângele bate mai iute, ochii ard înfocați, pasiunile exploadează puternice în lumina magică a soarelui ce scaldă o țară frumoasă ca o poveste?

Pe corvetă toți tac. Spectacolul se desfășoară mereu cu fiecare propulsione a elicei. În colțul din stânga, două dame franceze, probabil mama și fiica, își caută o poziție comodă, făcându-și rezimători, pe băncile dure de lemn, din geamantane și pe când mama se uită lung la orașele ce se șterg din ce în ce în ceață, fiica își întinde picioarele pe bancă, închide ochii ținându-și pleoapele apăsată cu mâna, într-o poză de plictis extrem, indiferentă de frumusețea țărâmului care se depărtează și pe care orașele par un tablou în pastel extompat.

În colțul din dreapta, perechea cea tină, cu care am venit în tren, șada tăcute, aruncând din când în când priviri stinse spre malul îndepărtat al Italiei; dar și pe ei îi interesează prea puțin panorama, căci încurând ei își lasă pleoapele peste ochi și proptindu-și bărbia în piept adoarme legănat în mișcările line ale vaporului.

Doi tineri se așează unul lângă altul și deschid gazete în cari se confundă cu totul; în spate, un neamț gros, cu o mustață mică răsucită cu cosmetic, se uită gales la femeia ce este cu el, o nemțoaică puțin cam bătrână, lângă care stă vîrît ca un amoretz. Cu un binoclu se uită din când la țărâ, apoi își lasă capul pe umărul ei, coprinzându-o cu o mână de mijloc. Și în jurul lor, plutește par'că un aier de idilă nemțescă, lungă și tandră cam numai în blonda Germanie există. Și

deși vârstele lor au trecut de mult peste pragul »primei tinereți«, deși femeia pare mai mare ca el, deși corpurile lor groase contrastează destul de comic cu tandrețea copilărească ce au unul pentru altul, această pereche de amoretzi, care probabil face călătoria de nuntă, are o notă de înfinită drăgălășenie, și mă face să mă gândesc la subtilitatea sentimentelor ce trebuie să simtă o inimă înamorată, plutind în mijlocul enormității de ape, alături de ea, atât de departe de lume, atât de izolați de pământ, singuri pe oglinda înfinită a mării, topindu-și sufletele unul într'altul, confundându-și sentimentele, strângându-se ușor de mână, singurul semn că sunt pe lume. Pentru ei, nu existăm nici unul din noi și în privirile ce și le schimbă sufletele li-se amestecă ca undele albastre ale apelor, cari jos, pe lângă coastele piroscifului, se ridică în mișcări grațioase, se întâlnesc spumegând și recad în noianul mării, confundate într-o oglindă obscură.

Mașina pufnește regulat, trepidările vasului par pulsații de sânge în vine, regulate și ritmice, cari animă și mișcă acest organism de lemn și oțel, făcându-l să alunece pe ape. La pupă, unde m'am așezat ținându-mă cu o mână de sfoară care susține bandiera ce palpăie deasupra capului meu ca mișcări puternice de aripi, apa clocotește frământată de elicea ce sfârâie, se ridică în spume albe ce se sfarimă încet încet, marcând trecerea vaporului cu o dungă lată albărie, o șosea prăfuită trasă peste albastrul profund al apei.

De două ore de când am părăsit Anzio, plutim mereu, drept spre soarele care albește marea făcându-o să strălucească în miriade de puncte argintii; țărâmul a dispărut înecat în ceața pe care

vântul de sud, Siroco, o împinge spre el, valurile sunt când lucii, când se ridică în culmi groase, când se scoboară în scobituri netede catifelate, când se pierd în depărtare în ridicături neguicioase a căror coamă se acopere cu o spumă albă, când vin mereu, mereu spre noi cu dungile lor obscure, cu spuma fină din vârful lor, se pleacă, dispar, se ridică altele, cari albesc suprafața albastră de azurită a Mediteranei, se întâlnesc între ele căzând în sgomotul de spume, într-o mișcare perpetuă, într-o agitație vesnică. Ce te frământă, frumoasă Mediterană, de ți-se încrețește fața așa? Undeva departe, în inima ta, ce te sbuciumă de îți tresaltă toată firea?

Legănătura ritmică a vasului, frumusețea ce se desfășoară, spectacolul nou, apa enormă, te dispune la gânduri. În suflet începe să se nască, ca pe apa liniștită va urile, suveniruri din timpurile taine, și în sgomotul clocotitor de ape ce fierbe sub repedea elice, par'că aud glasuri dragi, auzite cândva, de mult, cari îmi spun o poveste ce par'că numai în închipuirea unei fantazii ar fi existat. Și ca într'un tablou vechiu și afumat, văd o trasură trasă de doi cai iuți, o figură cunoscută în ea, o părie mare de paie ascunde un chip drag; aud un sgomot de valuri ce cad într-o vreme de furtună, un glas cântă molcom o arie, pe când bubuitul valurilor detună cu puteri de tunete. În fâfâitul bandierei ce bate aierul deasupra mea, par'că aud sborul tinereții ce se rotește în jurul capului meu, pe când eu indiferent, răsând în fața soței, fac din clipa de nepusă fericire în care mi-se înecă sufletul, tot scopul vieții, luând clipa drept eternitate. Dar undeva ne este scrisă soarta, ne este prevăzut viitorul;

Glatz se duce iarăș la Beiuș.

— Situația politică. —

Reprezentantul M. Sale la înmormântarea lui Brankovics. — Mișcarea croată. Pregătirea luptei viitoare. — Un refuz categoric. — Boicotarea lui Drohobeczky. — Adunarea învățătoarească respingând o încercare de umilință.

Din Beiuș primim următoarele rânduri:

Turneul lui Glatz a dat prilej unei adevărate debandade naționale în Bihor. În sânul românilor din Biharia să cunoaște foarte bine deosebirea dintre două generații. Generația veche (firește cu excepții laudabile) este nepăsătoare sau chiar ticăloasă în privința națională. Dezastrele alegerilor trecute se atribuiesc în mare parte tot acestei generații căci ea nu a lucrat îndeajuns spre a susține pe candidații naționali.

Dimpotrivă generația nouă, tineretul, crește într'un spirit național care ne făgăduiește cele mai bogate și mai frumoase roade pe viitor. Liceul nostru deși unguresc pe jumătate nu poate împiedeca creșterea tot mai românească a elevilor. Între băieți se cunoaște un fel de curent pentru o românizare cât mai adâncă în sentimente și în cultură. Tot acestei generații aparțin și bravii tineri fruntași dr. Ioan Ciordaș, fost candidat la ultimele alegeri și dr. Dumitru Lascu, deșteptătorul Bihorului amorțit.

Cu privire la agitația electorală vă împărtășesc următoarele: Fostul nostru deputat Barta Odön încă nu și-a dat dimisia din deputăție. Ce mai așteaptă dânsul? Vrea să-și mai prelungească dulcea conștiință de avea două slujbe grase și nu se îndură să se despărtească de una. Datoria lui este de a-și da cât mai de grabă dimisia, și din toată activitatea sa de deputat al nostru, aceasta fi singura sa faptă cuminte și laudabilă.

Dar se pare că stăpânirea nu se simte sigură de triumful ei în cazul unei alegeri. Pentru aceea înainte de a-și da dimisia Barta, Glatz a venit pe aici ca să facă înfrățirea româno-maghiară.

Nici tâmbălăul acesta însă nu pare că și-a ajuns scopul. Dimpotrivă Glatz s'a încredințat de contrariul. În mijlocul banchetelor și a retragerilor cu tortii el a găsit timp să studieze împrejurările.

El a aflat că în timpul din urmă curentul național a străbătut și străbate tot mai mult Beiușul, deși la suprafață lucrurile nu s'au schimbat. Impresia cu care a plecat de aici nu a fost

totmai cea mai bună. Nici cu satrapi ca Markovits, faimosul măcelăritor al românilor, nu se va putea cuceri o izbândă.

Pentru aceea Glatz a hotărât să viziteze încă odată sub nu știu ce pretext cercul Beiușului. Se pare că el nu ne va slăbi deloc până la alegere. Din partea fișpanului, firește, orice gând de coteșire se tăgăduiește. Pentru aceea «Nagyvárad» ziarul inspirat de el respinge indignată bănuiala că Glatz ar umbla să coteșească. De sigur el nu coteșește, precum nici lupul care dă târcoale cu limba scoasă stânei de oi, nu are de gând să guste costițe de miel nefript, ci iese numai la aer curat, probabil.

Primim din Beiuș un apel lansat de câțiva alegători români în chestia candidării de acolo. Apelul este următorul:

Fraților! Peste câteva săptămâni va fi alegere de deputat dietal în cercul Beiuș-Vaşcou, pentru că Baria Ferencz cel cu multe făgădueli a fost denumit notar public, dirigătorie grasă, și astfel a trebuit să abdică de deputăție.

E rândul nostru să urmărim sufletului nostru să ne alegem de ablegat pe unul dintre ce mai harnici bărbați ai noștri, care să fie un sincer apărător al drepturilor noastre.

De aceea și până ce ne vom hotărî, că cine să fie alesul inimii noastre așteptați în liniște și cu răbdare cuvântul nostru ferindu-vă de profeții mincinoși cari și de astădată se vor apropia de voi cu fel și fel de făgădueli cu gândul de a câștiga votul vostru, ca apoi iarăși până la alte alegeri să nici nu audă de voi.

Aduceți-vă aminte numai de adunarea populară din 14 Aprilie a. c. convocată la Beiuș când din pricina călora țarcaleni, cari ne-au aruncat cu pietri, ne-au batjocorit neamul, era aproape să fie vărsare de sânge între popor; știți prea bine că adunarea a fost împărțiată, biândul și pașnicul popor huiduit și scos cu forța din oraș, până când bătăușii țarcaleni au fost lăsați în pace și neconturbați.

Și aceasta adunare să ne fie învăț cât prețuiesc vorbele și dragostea 48-istilor și a cărmuirii de azi față de noi.

Dzeu cu noi și cu sfânta cauză!

Un prieten din Beiuș ne scrie că n'ar fi făcut impresia cea mai bună asprimea cu care am tratat persoanele cari au luat parte la primirea fișpanului Glatz.

Regretăm treaba aceasta, dar nu putem repara impresia din Beiuș. Noi judecăm cu o măsură generală și nu cu una beiușană.

Iar în lumina acestei judecăți, actele relatate de noi erau foarte grave, atât de grave încât provoacă indignarea tuturor oamenilor, cari se știu indigna. Totuși nu vrem să amestecăm și elemente personale în chestia aceasta. Astfel trebuie să revocăm o notiță a noastră de ieri, care s'a strecurat mai mult fără știrea noastră și în care s'a depășit tonul ce am obșnuit a-l păstra discuțiilor noastre. Dacă a jignit notița noastră de ieri, cerem scuzele.

Reprezentantul M. Sale la înmormântarea lui Brankovici.

La înmormântarea patriarhului, generalul Gerba, comandantul pieții Agram a fost însărcinat să reprezinte pe M. Sa. În cercurile politice din Budapesta, faptul acesta a fost răstălmăcit. Se crede că această este o bruscare a banului, care în astfel de ocazii reprezintă de obicei pe M. Sa. În cercurile competente însă se spune că încredințarea lui Gerba este din partea M. Sale un act de deosebită condescendență față de biserica ortodoxă, careia aparține generalul. Faptul acesta va produce de sigur impresia cea mai bună în biserica ortodoxă și mai ales în toată Croația, unde prezența banului la înmormântare ar fi făcut mult sânge rău.

Mișcarea croată.

Cu toate că ne aflăm în toial sezonului politic mort, în Croația mișcarea națională nu contenește. Zilnic vin știri despre organizarea tot mai îndărătnică, tot mai înfrigurată și energică a mișcării de rezistență națională. În fiecare faptă, în fiecare pas al poporului croat se resfrânge un lucru neîndoios: amărăciunea și ura fără de țărături, o ură fanatică și oarbă a unui popor care-și apără ființa sa națională călcată în picioare de un împilător brutal și nesațios de cuceriri naționale. Ziarele ungurești toate constată și ele înfiorate acest suflu ghețos al urei străvechi și adânci ce vine dinspre Croația. Dar nimeni dintre unguri nu îndrăznește să spuie o vorba singură mân-

de atunci drumul vieții mele a devenit sucit, ocolește mereu, s'a depărtat de linia dreaptă, și nu odată l-am pierdut, rătăcindu-mă. Când l-am găsit iarăș, eram din ce în ce mai obosit și în obrazul supt și în ochiul stâns, degeaba mai caut azi formele rotunde și fiacările aprinse ale unei tinereți ce a sburat ca o pasăre albă de mare, s'a pierdut în depărtarea zonilor, și s'a înecat în marea albastră, aceiaș care l-a dat aripi... Dar de ce oare, unele suveniruri ne urmăresc cu persistența și regretul unei trecute vremi ne revine cu atât mai dureros cu cât vremea aceea se depărtează, iar perii capului se presar de fire arginții? Și strălucirea unui punct luminos, acelaș, care emerge din întunerecul trecutului, de ce tot s'ore el ni-se îndreaptă gândul, ca un fiuture de noapce ce zboară spre fiacără luminării?

— Biglietti, signori!

Controlorul mă rupe din legătura amintirilor. Mă duc să caut pe Tommaso, la care era și bițetul meu. Pe covertă, Tommaso nu era. Francezele păstrau aceeaș poziție, fata părând că doarme, pe când vântul mării se juca cu șuvițele părului ei, desvălându-i ceafa slabă și palidă; nemții stau unul lângă altul, el cu capul pe umărul ei, utându-se în ochii albaștri ai femeii, care din când în când și-i pleca în jos încărcați de o respusă tandrețe; în colțul celalalt, perechea cea lină dormea, ea cu o mână rezimată de umărul lui, el cu capul în piept, în mișcări ca-rahioase de legănare, pe când pe o masă ce le era aproape, o ceașcă în care fusese cafea se mișca lent amenințând să cază. Doamne, de ce ar fi plecat oameniiăștia de acasă? Oare nu vor fi avut acolo la ei un loc mai bun de

dormit decât băncile trenului și coverta vaporului?

Un domn scurt și vioiu, cu o barbă neagră, cu un aspect de neastâmpărat, mușca cu poțtă dintr'o tartină cu șuncă. Cu caracteristica prietniei ce se leagă repede între voiajorii vaporului, mă întrebă:

— Lei non ha appetito?

— Si signore, ma aspeto mezzogiorno.

În izolarea plutirii, când numai cer și apă înconjură piroscaful, amicitia se face repede. Nu știu cum, dar o nevoie de comunicativitate se naște în suflet, o trebuință de a vorbi cu aproape, de a te alătura de el, de a te împrietini cu el. Și repede îmi spuse că este doctor de plasă într'o localitate din Abruzzi, că a venit în Roma să se plimbe și că profită de trei zile ce le mai are de concediu ca să viziteze Neapolul, pe care nu-l cunoaște, și isprăvind tartina, mă lăsă brusc, spunând că se duce să golească un pahar cu vin.

Mă cobor să caut pe Tommaso. În salonul de mijloc nu sunt decât doi copii cari aranjază masa, împreună cu șeful lor, bucătarul.

Afară, lângă mașini, pe o bancă, Tommaso cu un bloc pe genunchi, cu cutia cu aquarele în stânga, face o schiță. Mașinistul șef, care a ieșit din fundul vaporului unde bastele de oțel ale motorului se mișcă încontinuu în mișcări ritmice și regulate, se uită lung la cartonul lui Tommaso, comparând schița cu realitatea: una din bărcile de salvare ce sunt arătate în latul vaporului. Penelul trece dela culori la bloc, însemnând linii și umbre, dar trepidațiile sunt forte,

mâna pictorului tremură așa că schița este abandonată neisprăvită.

La orizont, pe culmea mării, apare o corabie cu pânze; soarele bate în vellele umflate dându-le o culoare de sticlă albă lucitoare, pe când marea sub ea pare mai întunecoasă. Încet, ea rămâne în urmă, vaporul taie apele și fuge, fuge în foșneala continuă a valurilor sparte de botul lui de fier, cari spumează frecându-se de flancurile vopsite în galben, se ridică și se lasă în coline de ape în dreapta și în stânga, se sfărâmă într'o pulbere de spume albe ce-i marchează trecerea ca o șosea prăfuită peste albastra mare.

Suflând pripit vaporul alunecă peste valuri în dreapta, departe, trece o insulă, Palmadore care pătează cerul cu cenușul stâncilor ei; în stânga trebuie să fie golful și portul militar Gaeta, cu vapoarele sale blindate, cu tunurile amenințătoare, cu orașul drăguț, răsfățat pe o plajă plăcută. Dar ceața împinsă de Siroco și depărtarea le ascund privirii noastre, trecem mai departe, Palmadore rămâne în urmă, pe când vaporul în aceeaș grabă ritmică, suflă scurt și des, împingând piroscaful înainte, mereu înainte.

Pustiul predomină; nimic decât cerul și apă; doar vaporul nostru este viu în toată enormitatea de o grandioasă splendoare a cerului și a mării, peste care o liniște puternică apasă grea liniște de pustietate de valuri mișcătoare, măriță prin foșneala undelor spintecate de vas, sub cupola enormă a cerului care acoperă tot deșertul acesta cu concavitatea ei sticloasă, invalidă acum de un strat fin de nori cari ascund soarele.

Apoi, ea ieșind din mare și par'că s'ar închege din ceața depărtării, colo, începe să se deslu-

tuitoare soluției, singură cu putință: împăcarea croaților prin concesii.

Uimit te întreb de unde atâta nesocotire oarbă și îndărătnică de a-și face parcă într'adins dușmani pretutindeni și nicăieri un prieten?

Pregătirea luptei viitoare.

În chestia boicotului industriei ungurești, ziarul »Pokret« publică iarăși un apel mai lung. El dă publicului sfaturi cum trebuie pus în lucrare boicotul.

Se prevede că situația actuală nu va putea dăinui mult și că la toamnă camera croată va fi dizolvată. Pentru noile alegeri, partidele își fac preparatele de pe acuma. Pentru aceea, coaliția și-a ales un comitet însărcinat cu facerea lor. Din partea partidului dreptului constituțional (Rechtspartei) au fost desemnați deputații Zagorac, Roici și Akacici.

Banul înțelege tot mai mult, că toată misiunea lui de-a înăbuși mișcarea croată și de-a forma un partid filo-maghiar, este zădărnicită cu desăvârșire. Nici un deputat croat cinstit și cu dragoste de neam nu vrea să primească, să-l sprijinească. Pentru aceea banul caută să între iarăși în contact cu șefii coaliției serbo-croate — vom vedea cu ce rezultat.

Un refuz categoric.

Nici măcar fostul partid filo-maghiar care a susținut domnia ungurească în Croația nu mai vrea să știe de ban. Acesta oferise unuia dintre șefii acelui partid, profesorului universitar Spevec postul de vice-ban. Spevec a refuzat însă în mod categoric. Mai mult chiar, el a spus, că dacă Ungaria va urma cu politica ei de azi față cu Croația, el încă va intra în partidul starcevicean.

Boicotarea lui Drohobeczky.

Boicotarea lui Drohobeczky, tipul prelatului renegat, se continuă în mod consecvent. Zilele astea, societatea economilor din Krizeevice al cărui președinte este episcopul Drohobeczky era să-și ție adunarea ei. Dar

șească o umbră, care din ce în ce capătă ființă, apărând în fumului șters al zării. Pe corvetă toți se uită și așteaptă apropierea insulei Ponza, care se deslușește tot mai clară cu stâncile ei înalte, cu rotunjimea pământului verde ce se lasă drept în jos, scăldându-se în undele albastre ale mării. În cealaltă parte a insulei, o stațiune radiotelegrafică Marconi își înalță stâlpii ei albi legați cu fringhii ca două catarge; apoi, case răslețe încep să apară ici și colo, albind în verdele uniform al dealurilor. O comandă și vaporul începe să se lege mai tare în mișcări laterale: vela dela proră, ridicată de un matelot, se umflă puternic în vânt, legându-l vasul și făcându-l să execute un înconjur în jurul insulei, ocolind-o aproape în întregime. O șuierătură asurzitoare a sirenei vaporului face să sară speriată părechea cea tină care dormea mereu în mișcările de leagăn ale piroscafului. Ochii lor roșiți de somn se uită spăriați neputându-se fixa pe nimic, fețele lor exprimă neînviște, neputând să-și dea seama de ceea ce se petrece, pleoapele clipesc des sub spăncenele grămădite.

Insula Ponza își deschide un golf drăguț și mic, în care se grămădesc o mulțime de case albe, fără coperișuri; un turn cu un ceasornic se ridică peste case; un far la un colț stă roșu pe un cheu de zidărie brună.

Încă două trei învățături de elice, și »Lampo« se oprește tremurând pe undele clare, obosit de

adunarea nu s'a putut ținea, căci vice-președintele, secretarul și casierul și-au dat dimisia, spunând că nu vor să stea într'un partid cu un trădător ca Drohobeczky.

Cazul lui Drohobeczky arată cum un prelat se poate compromite dacă se opune unui curent popular în sinul credincioșilor. Pentru aceea prelații și biserica vor trebui să ție totdeauna cont de sentimentele naționale ale mirenilor lor și dacă se depărtează de ele, tot biserica se păgubește.

Adunarea învățătorească respingând o încercare de umilintă națională.

Duminea trecută și-a ținut Reuniunea învățătorilor români sălăgeni adunarea generală în Șimleu. Cu acest prilej s'a petrecut un lucru propriu de a ridică moralul tuturor învățătorilor noștri.

Ministrul de culte contele Apponyi a cerut învățătorilor să șteargă din titlul reuniunii lor cuvântul »român«. Luându-se în desbatere afacerea aceasta, adunarea la propunerea vrednicului fruntaș A. Cosma a respins în unanimitate dorința ministrului. Iată cum descrie »Gazeta de Duminecă« cele întâmplate:

Dintre cele 16 puncte a programului ședinței generale, cel mai important a fost p. 6. »Deciziune asupra schimbării titlului reuniunii«.

În timp de 38 ani au stat multe guverne în fruntea țării ungurești, dar nici lui Tisza și nici lui Bánffy nu i-a venit în minte să poftiească ca din titlul: »Reuniunea învățătorilor români Sălăgeni« să se lase afară cuvântul »români« căci »este prea bătător la ochi«. Ce nu le-a venit în minte celor mai mari prigonitori ai Românilor, i-a venit în minte lui Apponyi și prin o scrisoare a cerut dela învățătorii noștri ca să se lapede de cuvântul: »Români«; iar inspectorul școlastic și-a întreprins concediul și a venit din Sălmar la Șimleu ca astfel, prin prezența sa, să facă presiune asupra învățătorilor. Și, într'u cât cunoaștem noi modul de gândire a învățătorilor, cererea ministrului ar fi fost și împlinită dacă n'ar fi adus bunul Dumnezeu la adunare pe dl A. Cosma, directorul »Silvaniei«, întemeietorul și președintele de onoare al acestei Reuniuni. După ce președintele pune la desbatere punctul cu pricina din program, se ridică acest bărbat luminat al nostru și în termeni calzi și din

cele trei ore de cursă; vre-o 10 bărci se leagăna pe valuri îndreptându-se spre noi; barcașii strigă, se grăbesc se ajungă la vas, aducând pasageri și poșta. Doi carabinieri gătiți ca de sărbătoare, în fracurile lor negre împresurate cu roșu, aduc doi deținuți, cu mâinile bătute în cătușe, cu hainele murdare și sărăcăcioase, cu o expresie a feței în care se văd scrise toate chinurile unei vieți nenorocite. Imposibili, cu privirile stânse, ei ne privesc și nu dau nici un semn de jenă sub ochii noștri cari îi învălesc în căutături curioase, se așează pe o bancă alături de mașini și stau tăcuți și calmi ca două animale, ținute în lanțuri.

— Pronti!

Clopotul comandei răsună infundat jos la mașini, »Lampo« răsuflă odată din greu, elicea bate furioasă apa care se albește și vela dela proră, umflată de vânt, începe să se depărteze de Ponza. Suflet mașinei devine din ce în ce mai repede. Brațele ei de oțel se mișcă ritmic în cilindrele enorme, legate cu buloane, ce se văd clătănindu-se colo jos, elicea spumează marea la punte și piroscaful își ia sborul, fugind grabnic, lăsând în urmă bărcile cari se ridică și se lasă pe valuri, slabe și fragile coji de nucă, închinându-se lui monstrului de putere și viteză, care posedă sub culoarea lui galbenă, fumegă un nor de fum pe largu-i coș plecat puțin pe spate.

Roma, Iulie 1907.

suflet izvorii face atenți pe învățătorii la păcatul mare ce l'ar săvârși atunci când s'ar învoi la lăpădarea cuvântului »Români« din titlul reuniunii! Publicul mare aplaudă cu drag pe acest venerat bărbat; iar învățătorii, într'un moment »bine socotit« aplaudă și ei și în unanimitate să primește propunerea dlui A. Cosma, că adevărat: nu ne atingem de titlul reuniunii.

Binecuvântat să fie propunătorul și binecuvântat să fie minutul în care l-a adus Dumnezeu la această adunare.

Politica săsească.

Darea de seamă a deputatului sas dr. Schuller.

Este cu neputință de-a'abate pe poporul unguresc dela linia fundamentală a politicii sale pe care am descris-o. Proiectul legii școlare este o manifestare a acelei politici. Dacă am fi executat hotărîrea unuia din comitetele electorale săsești, adică de-a cere retragerea acelui proiect, ne-am fi expus unui ridicol ireparabil. (Va să zică și deputații noștri s'au făcut ridicoli, cerând același lucru? N. R.)

Scopul deputaților sași nu putea fi din capul locului decât de-a preîntîmpina agravarea proiectului. Pentru aceea am combătut amendamentul Bozóky și al lui Nagy. Pe cel dintău l-a zădărnicit mai mult Apponyi, care nu avea sancțiunea prealabilă și a fost nevoit să pue chestia de cabinet. (Bozóky propusese maghiarizarea completă a tuturor școlilor). Retragerea amendamentului Nagy a dovedit în mod strălucit că de justă a fost politica săsească. Față de el deputații naționaliști cari reprezintă mai multe milioane de cetățeni, nu au avut nici un succes.

Alăturarea noastră la partidele ungurești ne aduce multe foloase economice, dela ministrul agriculturii, care ne este foarte binevoitor (»desea pe socoteala românilor. N. R.), apoi avantajii politice și administrative (fișpani și revizori școlari) și chiar naționale, ca retragerea amendamentului Nagy.

Totuși noi n'am intrat în partidul andrássyt, fără nici o rezervă, ci ne-am păstrat dreptul de-a ne împotrivi oricărui proiect vătămător intereselor noastre.

La proiectul lui Apponyi am uzat de dreptul acesta și cei dintre ai noștri cari ne acuză că am fi lipsit dela datoria noastră, ne fac o mare nedreptate. Între noi și ei nu este deosebire de principiu, ci numai de tactică, iar în privința tacticii numai noi deputații cari suntem la fața locului, putem să hotărîm.

De altă parte nici eu nu sunt aderentul unei politici guvernamentale cu orice preț. Ea nu trebuie să devie o dogmă, ci trebuie să ne păstrăm puțința de-a ne schimba oricând politica.

Condițiile existenței noastre nu pot veni din afară, ci dinlăuntru. Un popor nu-și poate datori existența unui guvern. Stâlpii existenței noastre sunt sentimentul nostru național, puterea noastră economică, e biserica, școala, societățile și așezămintele noastre.

Accentuez acestea, pentru că mulți din poporul nostru nu ne cunosc concepția noastră. La noi se crede, că un deputat care a petrecut câva timp în Budapesta, în fața puterii ungurești din parlament este atins de microbul oportunismului. Deputații sași au sentimentul național în aceeași măsură ca și ceilalți din poporul săsesc și cine n'ar avea la îndemână merita disprețului nostru!

Conștiința puterii noastre nu poate izvorî decât din munca sa de-acasă. Noi nu putem să împiedecăm înșurătorie ce ne vin din partea ungarilor. Singurul rezultat pe care îl putem realiza este de a le atenua.

În lupta popoarelor pentru existență și pentru putere, locul nostru este alături de unguri, căci pagubele ce ne vin dela ei sunt mult mai mici decât cele venite din altă parte (români — N.R.) Nu putem să ne înfățișăm ca aliații acelora al căror scop final este desființarea egemoniei ungurești, căci am perde adăpostul la care ne aflăm

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

de multe neajunsuri. Numai noi cei din cameră ne putem preciza linia noastră de conduită în privința asta.

Cu risicul de-a se crede că vorbesc în chestie personală, afirm că nu este bine ca tineretul să intre prea de vreme în politică. În Germania înainte de vârsta de 30 de ani este aproape cu neputință. Un popor nu are un bun mai mare decât *tradiția* sa și dacă fiecare generație ar vrea să trăiască după cum o taie capul, tradiția s'ar pierde.

Trebuie să ne supunem la aceea ce este voința neștrămutată a sorții, și ceea ce nu se poate schimba (adecă stăpânirea ungurească cu neajunsurile ei. N. R.). În sfârșit oratorul își exprimă încrederea că poporul săsesc va dăinui totdeauna până în veșnicie.

Revista ziarelor.

Teribilă amenințare. Ziarul șovinismului furios din Cluj »E. H.«, reproducând niște știri de ale noastre din Bihor, ne amenință într'un chip înfrorător.

»Ce crede »Tribuna«, zice, până când vom fi nevoiți să suferim aștăfările ei nebune? Dacă ea cu orice preț vrea să facă *români* din ungurii cu buze valahe ai acestei țări, cum îi va conveni dacă și noi vom trata »Tribuna«, așa cum se face în România?»

Pentru ce nu vă realizați amenințarea? Primim să fim tratați pe picior de absolută egalitate cu ziazele ungurești din România. Pentru noi amenințarea asta sună cam tot așa ca înjurătura românului: *Bată-te, să te bată norocul!*

»*Budapesti Hirlap*«, făcând cunoscută îndrumarea cea hiperșovinistă a lui Apponyi, scrie între altele:

»Școalele naționalităților, periculoase pentru scopurile statului s'au pregătit să se eschiveze de sub acest cod strict, necerând ajutor de stat și rămânând mai bine în starea lor miseră de azi, decât a se supune cinozării statului. Numai cât acesta lucru nu va mai fi posibil după această lege și după regulamentul financiară a ordonanței. Vor fi silite să ceară ajutor de la stat.»

Știam de mult care e scopul statului. Acum îl recunoaște pe față și presa șovinistă: nu promovarea instrucției, ci cinozura statului asupra școalelor noastre — »câci numai așa se va putea edifica marea și puternica Ungarie«, în capetele mulțimei amăgite, căci oligarhii nu mai cred în această utopie.

Excursiunea prinților români nevătămătoare prin sudul Ardealului îi dau prilej lui »Egyetértés« la un articol de fond răutăcios și insinuant. Iată câteva pasagii:

Toți românii din Ungaria natural, sunt credincioși ideii daco-românești. Inteligenții români sunt crescuți cu nădejdea că mâne poimâne, acei cari locuiesc »dincolo« se vor uni cu acei de »dincoace« de munți. Copilul român sugerează ideea daco-românească odată cu laptele mării. Dovadă serbările anului trecut la București. Învățătorii infiltrază în sufletele copiilor ura împotriva ungurilor și visul Mării României. Într'un cuvânt suntem daco-români din creștet până în tălpi.

Ei bine în același timp ce se petrec aceste grozăvii, prințul moștenitor *Carol cu familia sa* (îți iertăm, Ițig, acest *lapsus!*) colindă cu automobilul prin sudul Ardealului și prin toate părțile, el scapă câte o vorbă bună, câte un zimbet, câte o strângere de mâni. Nu presupunem despre *domnitorul român* (adinioară era vorba de prințul moștenitor) că ar avea gânduri rele. (Ce generos, moi!) El nu a jignit nici măcar uzanțele internaționale. Nu a comis nici măcar lipsă de tact. El a fost corect. Însemnăm însă cât de ciudat este jocul în-

tâmplării și cât poate să întunece adevăratele gânduri cinstite ale unui om.

Ițig este deci foarte bănuitor. Nu ne-am miră dacă mâne-poimâne am ceti uimiți știrea că regele Carol organizează o răscoală românească în sudul Ardealului împotriva urgisitei stăpâniri ungurești. De amănunte se vor îngriji pe urmă — căldurile nesuferite.

»*Budapesti Hirlap*« de Duminecă are un articol de fond, în care se pledează cu mare aparat pentru reforma regulamentului intern al camerei, ca astfel să facă imposibilă orice obstrucție. Dumniilor, se vede, sunt siguri, că nu vor mai ajunge'n opoziție. Viena de sigur se va bucura de această reformă. Ori doară de acolo a venit comanda!? Halal de politica națională a actualului guvern.

Din străinătate.

Intrevederea dela Swinemünde.

Insemnătatea întrevederii. Ieri înainte de amiază a avut loc întâlnirea împăratului Wilhelm II cu țarul Rusiei, pe mare, între Swinemünde și Mistroy. Încă tot se fac eforturi din partea presei germane și rusești ca să demonstreze caracterul personal al acestei întrevederi: dar nu se poate nega însemnătatea ei *politică*.

Ziarele semioficioase germane voesc să dovedească faptul, că chiar dacă întrevederea are o țintă politică, aceasta nu poate fi de caracter agresiv și nu e îndreptată contra unei a treia puteri. Țarul e prietenul personal al împăratului. În Wilhelm II țarul vede idealul unui domnitor. El se încrede mai mult în împăratul german, decât chiar în marii duci ruși, dintre cari fiecare urmărește țintele sale ascunse, nutrite mai ales de ambiție personală.

Din contră alte ziare afirmă, că prietenia dintre Germania și Rusia ar putea fi foarte fatală pentru dubla-alianță. Franța ar fi atunci mult paralizată în influența ei asupra Rusiei. Pe de altă parte se afirmă, că reacționarii o să aibă mult folos din întrevederea aceasta, căci împăratul Wilhelm încurajază pe țar, să nu cedeze revoluționarilor. — Aceasta e a *opta-oară* când țarul se întâlnește cu actualul împărat german.

Amănunte. În ziua întrevederii dela Swinemünde marea eră furtunoasă. Multe vapoare, cari trebuiau să sosască în portul dela Swinemünde, nu au sosit la destinație. Cerul eră acoperit cu nori gri. Prima întâlnire a avut loc Sâmbătă dimineața ca pela orele 10. Vaporul împăratului Wilhelm »Hohenzollern« a părăsit după orele 8 portul Swinemünde îndreptându-se spre largul mării. Vaporul a fost însoțit de flota germană, pavozată frumos. Valurile mării băteau furioase de țarm.

În largul mării flota și vaporul german s'au întâlnit cu flota și vaporul țarului »Standart«. Împărații s'au întâlnit pe bordul Yachtului »Hohenzollern« și s'au salutat foarte călduros. Flotele trăgeau salve de tunuri. Muzicele au intonat imnul german și marșul național rusesc.

În aceeași zi, Sâmbătă, după amiază împărații s'au plimbat cu automobilul, pe țarm lângă Heringsdorf.

Principele Bülow, cancelarul imperiului german a avut deasemeni o întrevedere cu ministrul afacerilor externe Izvolski.

Un atentator. Poliția a luat cele mai riguroase măsuri pentru a evita un eventual atentat contra ambilor împărați. Chiar acum poliția caută un individ suspect, despre care

s'a dovedit, că poartă barbă falsă. Nime nu poate ajunge în apropierea vapoarelor împărătești fără un bilet separat de legitimație. Nici măcar ofițerii nu sunt cruțați de această strictă măsură de asigurare. Li-e frică împăraților!

Franța în Maroc.

Urmările măcelului din Casablanca. Guvernul francez e hotărât în urma măcelului dela Casablanca, unde au fost omorâți mai mulți europeni din partea indigenilor, să intervină în Maroc spre a apăra pe europeni. Franța și Spania sunt, pe baza învoiei dela Algesiras, îndreptățite a interveni în Maroc cu putere armată. Nici o mare putere nu poate să ridice protest contra amestecului Franței. *Peste opt zile Casablanca va fi ocupată de trupe franceze și spaniole.* Deja guvernul francez a trimis cinci cuirasate la Maroc: Desaix, Ferry, Victor Hugo, Dard și Guyson. În Tanger e pentru moment ordine completă.

Mișcarea culturală și socială.

Conducători harnici.

Din părțile Almașului ni-se trimite o corespondență, din care extragem următoarele:

Comuna bisericască *Luncșoara*, fiind provocată din partea inspectorului regesc din Orade să înființeze o a doua școală, trecând numărul copiilor obligați a cerceta școala peste numărul prescriș de lege — căci la din contră se va face a doua școală din partea statului, preotul Alexandru Tr. Popescu, și învățătorul Petru Cipou, după multe stăruințe a înduplecat comitetul și sinodul parohial să hotărească nu numai înființarea școalei a doua, ci și a unui fond de bucate (cereale), din care să se plătească salariul învățătorului al doilea. Acestui fond i-s'a pus deja bază.

Ni se scrie, că în Luncșoara există și un cor bun bisericesc, care își are fondul său propriu. S'a pus mai departe bază altui fond, din care mai târziu se va clădi o nouă biserică.

Astfel de vești înregistrăm cu mare bucurie. Luncșoreni, în frunte cu harnicii lor conducători, sunt vrednici de toată lauda pentru râvna după cultură, ce o dovedesc, și pentru frumoasa hotărâre de a înființa a doua școală din propriile forțe.

Un învățător român sărbătorit de unguri.

Învățătorul român din Foeni, Procopiu *Simian*, învățător harnic și fost mai mulți ani dearândul comisar consistorial la examene, a fost sărbătorit din partea ungurilor, Joi, la 25 Iulie — precum cetim în fișuca »Módos« — pentru instruirea cu succes în spirit unguresc și a limbei maghiare. Asociația culturală maghiară l-a distins cu o diplomă, care i-s'a predat după serviciul divin din pariea prim-pretorelui cu ceremonia cuvenită. A urmat apoi un banchet cu 50 tacâmuri. Suntem informați, că la acest banchet a luat parte și protopopul tractului, dr. Ioan *Pinciu*.

Astfel de sărbătoriri și de banchete foarte ușor îi amăgesc pe cei slabi de inger. Ele nici nu au alt scop.

NOUTĂȚI.

ARAD, 5 August n. 1907.

— **Salutul nostru.** Cu prilejul sărbătorilor dela Băsești în onoarea dlui Gheorghe Pop de Băsești, ziarul nostru a salutat pe jubilar prin următoarea telegramă:

Salutăm cu venerațiune și dragoste pe adoratul nostru șef.
»Tribuna«.

— **Principele bulgar în Ischl.** Principele Bulgariei Ferdinand a sosit Sâmbătă seara în Ischl, însoțit de generalul Markow.

— **Petrecerea din Siria.** Am anunțat deja că tinerimea din Siria aranjează, ca de regulă, Dumineca viitoare, în 11 Aug. st. n. o petrecere de vară. După cum suntem informați petrecerea va fi bine cercetată; pregătirile, pentruca producțiunile să reușească bine, se fac deja. Cei cari din întâmplare nu au primit invitație, sunt rugați a se adresa dlui Nic. Hotăran în Siria. Cina se va ține în sala școlii dlui Huiu, lângă »Casa națională«. Producțiunile și dansul în »Casa națională«. Indemnăm jurul să participe la această petrecere, care promite a fi o serbare culturală atât de frumoasă.

— **Opera lui Vlahuță.** Am întrerupt publicarea operii lui Vlahuță, pentrucă, din lipsă de spațiu, — în urma unor schimbări ulterioare în tehnica ziarului — nu puteam da o pagină întreagă, după cum intenționam. »Lucașăruț, după întreruperea publicării, s'a pretat la un atac personal în legătură cu această publicare. La astfel de atacuri nu e obiceiul să se reacționeze. Nu peste mult vom continua cu publicarea. Atunci se va vedea, că nu e vorbă de un curios »mozaic«, ci de întreaga opera lui Vlahuță, reasumată.

— **Amintiri frumoase.** Foarte puțini mai trăesc, cari au văzut pe marele Napoleon, și mai puțini, cari au vorbit cu el. În orașelul Ligny din Belgia trăește încă o femeie bătrână de peste 100 ani, care a avut fericirea a vorbi cu marele împărat. O cheamă Anne-Josephine Rubay; locuiește în apropierea orașului Ligny, într-o casă de țară, moștenită dela strămoși. Când, în 1815 pe timpul luptelor eroice ale lui Napoleon armatele cuceritoare ale aliaților intraseră în Belgia, ea era de 10 ani. Napoleon se pregătea a da o luptă la Fleurus, trupele lui s'au aranjat în linie de războiu, Napol-on însuși își ridică în apropierea casei susamintite cartierul general. Tatăl fetei adună, prin împrejurime, provizii pentru armata franceză și în ajunul luptei eră tocmai dus. Numai mama fetei și eroina noastră rămăseră acasă, Familia își îngropase toate lucrurile de preț, bani, bijuterii, în apropierea casei.

Înainte de luptă veni Napoleon tocmai la locul, unde erau îngropați banii și dădea ordine soldaților. Iată ce povestește bătrâna despre întâlnirea ei cu Napoleon: »Văzurăm, cuprinsă de frică, pe un om mic, cu ochii pătrunzători, încunjurat de mulți generali, apropiindu-se tocmai de locul, unde erau îngropați banii. Mama credea că averea noastră e în pericol și apropiindu-se de locul năruit se prefăcu, că e bolnavă. Împăratul îi dădu medicină. Eu plângeam. Împăratul, bun și prietinos, se apropie de mine și-mi bătă fața cu mânușa. Mama povestă lui Napoleon, că are un băiat care a intrat în garda împăratului și despre care de trei ani nu a auzit nimic. »O fi căzut în Rusia«, răspunse trist împăratul. Și eu am schimbat câteva cuvinte cu marele om, care se îngrijă apoi, ca să nu ni se facă nici un rău din partea soldaților. Prusienii, din contră erau bestiali. A doua zi ațară, că Napoleon, pe care nu l'am mai văzut, a câștigat bătălia«. — Amintiri frumoase din timpuri!...

— **Indemnizările deputaților.** S'a publicat de atâtea ori indemnizările deputaților și totuș adesea auzim că ele se discută și mulți nu le cunosc. Le dăm deci încă odată.

În **Austria** deputații primesc conform legii dela 7 Iunie 1861, câte 10 fl. diurne pentru fiecare ședință și ca bani de drum câte 1 fl. 20 pentru câte un miriametru de depărtare dintre Viena și centrul cercului lor electoral. Deputații

domiciliați în Viena sau lângă Viena nu primesc nici o indemnizare de drum. De asemenea dietele provinciale au adoptat acelaș sistem de indemnizări, dar mărimea diurnelor diferă după provincii.

În **Ungaria** deputații primesc în loc de diurne o leață fixă de 4800 de cor. plus 1600 de cor. pentru chirie, cu totul 64000 de cor. indemnizare pe un an.

În **Anglia**, țara clasică a constituționalismului, membrii camerei de jos primeau până în suta a XVII diurne. De atunci ele au căzut în desuetudine și azi deputații englezi nu primesc nici un fel de indemnizare.

În **Franța** au asistat diferite sisteme. În epoca împărăției, senatorii și deputații aveau o leață anuală de 12.500 de franci. Republica a redus-o la 9000 de franci, suma care însă acuma câteva luni a fost ridicată la 16.000 de franci.

În **Germania** prințul Bismarck a desființat orice indemnizație ca un corectiv pentru introducerea sufragiului universal. Abia o lege din anul trecut acordă deputaților o indemnizare de 3000 de marce pe an. Pentru fiecare absență dela o ședință se scad însă 20 de mărci din suma aceasta. Pentru periodul fiecărei sesiuni și pentru cele 8 zile precedente și următoare sesiunii, ei au bilete de liber percurs pe toate căile ferate germane. În statele federațiunii germane, deputații camerelor provinciale primesc diurne de diferită mărime.

În **Elveția** deputații consiliului național primesc diurne de 20 de franci și indemnizări de călătorie.

În **Belgia** leața deputaților este de 4000 de fr. și în **Țările de jos** ei au diurne de câte 10 fl.

Svedia. La fiecare sesiune regulată ei au 1200 de cor. și câte 10 cor. diurne. În **Norvegia** diurnele sunt de 12 cor. și în **Danemarca** 6 cor. pentru amândouă camerele.

În **Statele-Unite** membrii congresului o leață anuală de 5000 de dolari (un dolar — cam 5 cor.) și indemnizare de călătorie. În statele confederate domnește mai mult sistemul diurnelor.

— **Mulțumită publică.** Iubitul nostru preot Dimitrie Popovici iarăș a mai donat pe sama sf. noastre biserici o sumă de cor. 500, din care s'a procurat un rând de odăjdii, doua sfeșnice, un potir, un vas de mir, o copie și o linguriță.

Fapta bună de sine se laudă!
În numele episcopiei și a com. par. aduc și pe această cale mult on. donator mulțumită sinceră.

Cermei, la 29 Iulie st. n. **Petru Popa**, episcop.

— **Foc mare în Rusia.** În Inoliany din ținutul Mogilev de câteva zile pustiește un foc groaznic, care a nimicit 140 de case, 75 vitrine biserica și sinagoga. Sunt și victime.

— **Emularea cu automobilul Peking-Paris.** Prințul Borghese, unul din participanții la emularea cu automobilul Peking-Paris, a sosit în Kowno, în Rusia. Automobilul său au avut a lupta cu multe neajunsuri din Mongolia și Siberia, fiind drumurile foarte rău.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Programa din 6 și 7 August, Marți și Mercuri: 1. Primirea principelui de Vales (original.) 2. Luptători măiestrii. (După natură.) 3. Birjarul (amuzantă). 4. Istoria unui pantalon (de răs). 5. O excursie într'un sat (humoristic). 6. Noaptea sfântului Bartolomei (dramă). 7. Jertfa creditorilor (amuzantă). 8. Flauta vrăjită (fantazie). 9. Vieța de muncitor (dramă).

Afară de chipurile acestea din program se vor arăta și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicitați cu părtinire on. public cu distincă stimă.

Winkler Lambert, proprietar.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundanț asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opurile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Nu mai e păr cărunț** — »Regulatorul de păr« al lui Fr. Radda dă părului cărunț de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un preparat foarte sigur și nesticăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nesticăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va câștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedese succesul splendid obținut. Prețul: 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radda, apothecar în Pânesova. Magazin la: Iozef v. Török, în Buda-pesta. Király-utca.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub aceasta numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuijeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Concert, petreceri.

— Invitație la petrecerea de dans care o va aranja tinerimea română din Siria la 11 August 1907 st. n. în sala »Casei Naționale« din Siria sub prezidența de onoare a dlui Dr. Iacob Hotăran. Comitetul de dans este compus din peste 100 de tineri. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de familie 5 cor., de persoană 2 cor. Suprasolviri marimonioase se primesc cu mulțumită și se vor cvita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice — naționale.

BIBLIOGRAFIE.

Nr. 6-7 ai revistei »Reuniunea învățătorilor« cuprind o scrisoare cuniată în chestia raportului încordat dintre preot și învățător, apoi scrieri pedagogice, o prelegere practică, alte oficioase și informațiuni.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigen învățător în Deliblat (Temes m.) încurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acuma 18 coate de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericească — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Bursa de mărfuri și cefecte din Budapesta

Budapesta, 4 Aug. 1907

INCHEEREA la 11 ORE:

Grân pe Oct. 1907 (50 klg.)	11.12—11.13
Secară pe Oct. 1907	8.74— 8.75
Ovăs pe Mai	7.88— 7.89
Cucuruz pe Iulie 1907	6.40— 6.41

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	11.14—11.16
Secară pe Oct. 1907	8.78— 8.79
Ovăs pe Mai	7.90— 8.91
Cucuruz pe Iulie 1907	6.37— 6.38

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Loc deschis.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Concurs.

Institutul de credit și economii »BIHOREANA« societate pe acți în Oradea-mare, publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar**, la filiala institutului din comuna Tinca (Tenke comitatul Bihor).

Emolumentele împreună cu acest post sunt:
1. Salar anual de 1200 coroane și
2. Relu de cvartir 400 coroane.

Reflecții la acest post au să dovedească, că au pregătire și praxa necesară pentru de a purta independent agendele de cassar. Recursurile instruite cu documentele de lipsă sunt a se prezenta în persoană directorului executiv al institutului Dr. Coriolan Pap, cel muli până în **15 August 1907.**

Cassarul filialei se alege deocamdată pe un an de probă și numai după expirarea acestui termen și după ce direcțiunea va constata, că corespunde întru toate cerințelor, se va alege definitiv.

Postul de cassar e a se ocupa cel mult în 31 August 1907, și cassarul nou ales, imediat după alegere, dar la tot cazul înainte de a-și ocupa postul, are să depună la casa centralei institutului o cauțiune de 2000 cor. (adeca: două mii coroane).

Oradea-mare, la 30 Iulie 1907.

Direcțiunea.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér. În Budapesta Király u. 13.

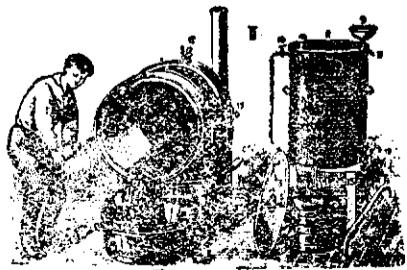
Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Haas Lajos,

măestru-lucrător de aramă,

Budapest, VII., Dohány-utca nr. 34.

Instrumente de fabricare de spirt, cognac, liquer, țuică și instrumente de a condensa acestea.

MARE MAGAZINĂ.

Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabricii. — Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi. Vase de fert cafea, vase de spălat curățit.

Prețuri ieftine.

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

pul de brad Castillio. Alină tosa, în-

cetează asudările de peste noapte, paten-

tează apetitul bolnavului, încetează scu-

parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor.

40 fil. In casuri de tot grave și pilulile

„Guajacolin“ o cutie 4 cor.

47 Klgr. cântărea

di Dr. Gera Attila din Volo-

sánka, care din tubercu-

loasă s'a vindecat prin siru-

pul de brad Castillio și de

sirupul Hypophosphát

s'a îngrășat de 130 Klgr.

Pentru anemici, femeii în galbina re, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbese puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent ti doare ca-

cul, slabilor cari doresc să se îngrășe și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dni Kun István, farmacist în Hajduszovát. Vă rog a-mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-Cséke.

On. Die! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dia sirupul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele D-voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rămenă să-ții delături pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA- 1 cor. 60 f.
SAPUNUL 80 fileri.
PUDRA 1 cor. 60 f.

Dacă nu folosește, prețul se retrimit!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de

stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescrise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrise nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Corespondență din România se recere în limba franceză sau germană.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. In special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

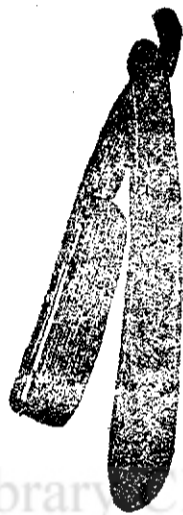
Prețuri moderate.

Tejnor János

Timișoara-Fabric, str. Andrassy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch. Îmi permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am etablisat însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacămurii, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se eșoptuește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparații, nichelări se eșoptuesc garanție de oameni experți.**

TEJNOR JÁNOS, instrumentar chirurgical, cuțitar și convacar absolvent.

BETIA

e vindecabili cu remediul de Frankl, contra beției. Se poate da fără știrea celui bețiv în orice băutură spirtuoasă. Nu are nici un gust, nici miros. Nu e vătămătoare sănătății.

Prețul unei doze întregi, cași care nu se poate trimite mai puțin e 5 cor. Acest medicament mare poate nicăiri comanda și avea decât dela

Frankl Antal, farmacist.

Szeged, Felsőváros 20.

— Se trimite pe lângă discreție —

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de ghiță, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 florini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este srtada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpad-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După corință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima **JULIU HERZFEDL**

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din Radnai-ut 22 (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpăta

ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovine în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și esecutarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Liferantul de lumini de ceară a diecezel catolice din com. Bihar și Sălgy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2-40 Cor. securda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserică. Klgr. 96 fl. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat eu mașini cu putere electrică.

Adjustat eu mașini cu putere electrică

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

Încăuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilaje la fluvii, — — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — — — tuburi de piatră smălțuită. — — — —

TELEFON Nr. 87.

Nr. telef. pentru orș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4} și 5^{0/0}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spesele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orșului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demai de încredere.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt

căldările

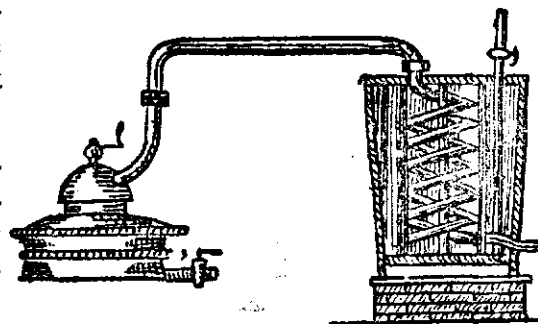
mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosporii. Tin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comenzi mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai eulant. Trimet franco prețuri curente ilustritate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar

UJVIDEK, strada Iázár nr. 14.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI
G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă. — — — —

Tearnă clopote noi, face smălțuri măscătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

